

Інструкційна картка для самостійної роботи № 5

Тема 1.5. Навчання з питань охорони праці

Мета

навчальна: вивчити принципи та основні види навчання з питань охорони праці, основні види інструктажів та порядок їх проведення.

виховна: виховувати зацікавленість дисципліною, прагнення отримувати нові знання.

пізнавальна: розвивати уміння користуватися всіма доступними джерелами знань.

Питання для самостійної роботи:

1. Принципи організації та види навчання з охорони праці.
2. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання.
3. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи.
4. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки.
5. Навчання з питань охорони праці посадових осіб.
6. Інструктажі з питань охорони праці та їх види.
7. Порядок проведення інструктажів для працівників.
8. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів.
9. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи.

Література

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Основи охорони праці».
2. Закон України «Про охорону праці» (нова редакція із змінами та доповненнями станом на 1 січня 2004 року). – К.: Основа, 2004. – 56 с.
3. НПАОП 0.00-4.35-04 «Типове положення про службу охорони праці». Держнаглядохоронпраці 15.11.04 наказ № 255.
4. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
5. Закон України «Про охорону праці» (нова редакція із змінами та доповненнями станом на 1 січня 2004 року). – К.: Основа, 2004. – 56 с.
6. Васильчук М.В. та ін. Основи охорони праці : проб. підручник для учнів проф.-тех. навч. закладів – К.: Просвіта, 1997. – 208 с.
7. Катроненко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій : Навчальний посібник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. – 540 с.
8. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник. 5-е вид. / За ред. М.П. Гандзюка. - К.: Каравела, 2011. - 384 с.
9. Голінько В.І. Основи охорони праці: підручник / В.І. Голінько; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – 2-ге вид. – Д.: НГУ, 2014. – 271 с.
10. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. – Львів: Афіша, 2005. – 317с.

11. Запорожець О. І., Протоєрейський О. С., Франчук Г. М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
12. Закон України «Про охорону праці» (нова редакція із змінами та доповненнями станом на 1 січня 2004 року). - К.: Основа, 2004. - 56 с.
13. Закон України «Про пожежну безпеку» (нова редакція із змінами та доповненнями станом на 17.02.2011) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3745-12>
14. Основи охорони праці: / В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г. Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
15. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання, доповнене та перероблене. / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, Р. В. Сабарно, О. І. Полукаров, В. С. Коз'яков, Л. О. Мітюк. За ред. К. Н. Ткачука і М. О. Халімовського. — К.: Основа, 2006 — 448 с
16. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.

Методичні рекомендації

При самостійному вивченні теми слід ознайомитись з принципами організації та видами навчання з питань охорони праці, видами та порядком проведення інструктажів для працівників, вихованців, учнів та студентів, а також з термінами стажування та допуску працівників до самостійної роботи.

Навчання, системне та систематичне підвищення рівня знань не лише працівників, а всього населення України з питань охорони праці – один з основних принципів державної політики в галузі охорони праці, фундаментальна основа виробничої безпеки та санітарії, необхідна умова удосконалення управління охороною праці і забезпечення ефективної профілактичної роботи щодо запобігання нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Основним нормативним документом, що встановлює порядок та види навчання і перевірки знань з охорони праці є Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затверджене наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005р. № 15 (із змінами 2007р.). Цей порядок спрямовано на реалізацію в Україні системи безперервного навчання з питань охорони праці.

Навчання і перевірка знань з питань охорони праці проводиться для всіх працівників, які наймаються на роботу і періодично в процесі трудової діяльності.

Відповідно до типових правил внутрішнього трудового розпорядку робітники, що наймаються на роботу зобов'язані ознайомитися з порядком виконання трудових обов'язків, правилами трудової і технологічної дисципліни, техніки безпеки, виробничої санітарії та пожежної безпеки. З цією метою на підприємствах проводяться різні види інструктажів.

Далі слід з'ясувати та дати визначення основним видам інструктажів.

За характером і часом їх проведення вони поділяються на **вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий**. **Вступний** інструктаж працівники або службовці проходять до початку трудової діяльності при прийнятті їх на роботу. **Первинний** інструктаж на робочому місці проводить виконавець робіт або майстер не тільки з тими, хто вперше наймається на роботу, але і кожного разу якщо працівник переводиться з одного виду робіт на інший. **Повторний** інструктаж періодично на робочому місці проводиться у строки відповідно до затвердженого головним інженером графіка, але проміжок між ними не може перевищувати трьох місяців для працівників на роботах з підвищеною небезпекою та шести місяців для інших працівників. **Цільовий** інструктаж включає відомості про призначення і характер завдання, виробничі обставини, можливі небезпеки, нестандартні ситуації при виконанні трудових операцій і фіксується в наряді-допуску, що дозволяє проведення даного виду робіт.

Спеціальне навчання з питань охорони праці може проводитись як безпосередньо на підприємстві, так і іншим суб'єктом господарювання, який в установленому Типовим положенням порядку проводить відповідне навчання.

Відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною безпекою, повинні попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік проходять

перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на три роки) проходять навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки

Слід пам'ятати, що усі працівники повинні проходити на підприємстві навчання у формі інструктажів з питань охорони праці, першої допомоги потерпілому, правил поведінки та дій у разі виникнення аварійних ситуацій.

Інструктаж з охорони праці – це усне пояснення положень відповідних нормативних документів, що закінчується вибірковою перевіркою шляхом опитування засвоєних знань і навичок в обсязі викладених питань. За характером і часом проведення інструктажі поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Потім слід звернути увагу на порядок проведення стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи. Новоприйняті на підприємство працівники після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом досвідчених, кваліфікованих фахівців пройти стажування протягом 2-15 змін або дублювання протягом не менше шести змін.

Допуск до стажування (дублювання) оформляється наказом (розпорядженням) по підприємству (структурному підрозділу), в якому зазначається тривалість стажування (дублювання) та прізвище відповідального працівника.

Стажування (дублювання) проводиться на робочих місцях свого або іншого подібного за технологією підприємства. У процесі стажування працівники повинні виконувати роботи, які за складністю, характером, вимогами безпеки відповідають роботам, що передбачаються їх функціональними обов'язками.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте принципи організації та види навчання з охорони праці.
2. Хто здійснює перевірку знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу та в процесі роботи?
3. Як часто проходять спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки?
4. Назвіть види інструктажів з техніки безпеки?
5. Хто персонально зобов'язаний їх організовувати та проводити і яка їх періодичність?
6. За якими програмами проводиться повторний, позаплановий та цільовий інструктажі?
7. Чим викликана необхідність проведення інструктажів та їх повторення?
8. Назвіть види інструктажів з пожежної безпеки?
9. Хто персонально зобов'язаний їх організовувати і проводити і яка їх періодичність?
10. Які основні питання повинна включати програма вступного, первинного та повторного протипожежного інструктажів для працівників?
11. Яка тривалість стажування новоприйнятих працівників?

Викладач: _____ Григор'єва Л.В.